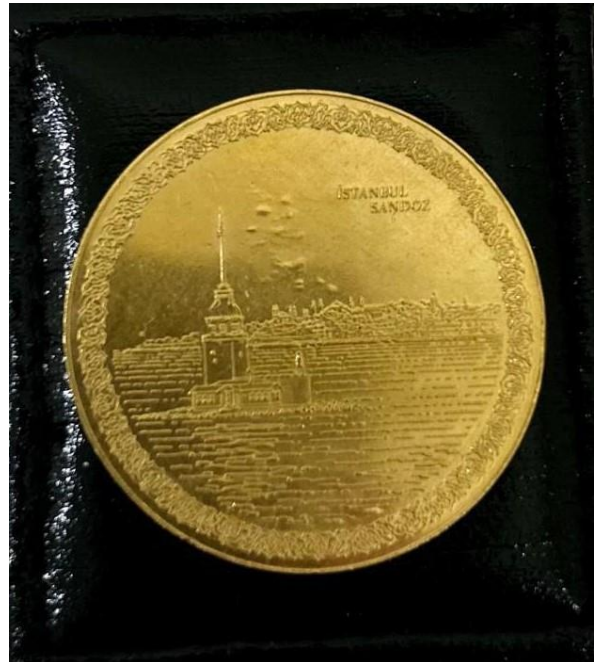

132 sayfalık “Dr. Güzin Poffet-Tamaç’ın Ardından Sandoz Türkiye Anılarımla Bir Devir - Cumhuriyetimizin 100. Yılı Özel” pdf kitabıma çok kıymetli, bütünleyici bir röportaj olduğunu düşünüyorum Değerli Hakan Sepici Bey ile yaptığımız çalışmayı. Hakan Bey’in arşivi; eczacılık, tıp, botanik, reklam, promosyon malzemeleri tarihi açısından önemli olduğu kadar ilaç sektörünün bilim, eğitim, sanat ve kültüre yansıması açısından da çok kıymetli ve sektörel turizm, fotoğraf tarihi gibi önemli konularını da içinde barındırıyor.

Hakan Sepici’nin 600 parçadan oluşan Sandoz koleksiyonunun tüm fotoğraflarını bir röportaja ya da makaleye monte etmek bir katalog yayınlamak ile mümkün olabilirdi, ama bu şekilde de bir fikir verebilir diye düşünüyorum. 1984 yılında Türkçe ve İngilizce iki yazılı ve sözlü sınavlarla işe alındığım Sandoz bir kültüdü diyerek, 40 yıllık birikimimizi bir kesitle aktarmaya çalışarak röportajımıza başlayalım isterim.

Anne ve babanızı, aile köklerinizi bize aktarabilir misiniz lütfen?

Annem Saygın Sepici, babam Burhan Sepici. Yörük kökenliyiz. Annem Tire Kızılcahavlı Köyü'nden bir çiftçi kızı, ilkökul mezunu, ev hanımı. Babam Edirneli, Karamanoğlu Yörüköğulları soyundan. Baba kökenim Edirne Merkez'de kuşaklar boyu yaşamışlar. 1840 yıllarına kadar ismen biliyorum. Dedemler Edirne'de dericilikle uğraşmışlar. Babam Yıldız Teknik Üniversitesi mezunu, kadastro fen memuruydu. Annem ve babam vefat ettiler. Evliyim. Eşim Özlem Sepici emekli sınıf öğretmeni. Büyük kızım İdil, pratisyen doktor, küçük kızım Beril, Almanya'da yüksek lisans yapıyor. İki torunum var.

Eğitimlerinizi, sizi etkileyen hocalarınızı, yazarları anlatabilir misiniz?

İstanbul Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği 1985 mezunuyum. Tektonik hocamız Prof. Dr. Yücel Yılmaz Bey, beni etkileyen hocalarımdan. Levha Tektoniği, kıta hareketleri konusunda uzman, muhteşem ders anlatan bir hocaydı. İlkokulda Ahmet Peker hocamı unutamam, bir dokunuşu bende fark yarattı diye düşünüyorum. Turan Dursun, Falih Rıfkı Atay, H. Necdet İşli, Orhan Veli Kanık beğendiğim bazı yazarlar. Cumhuriyetimizin kurucu kadrolarının otobiyografilerini okumayı seviyorum.

Sandoz Türkiye ile çalışmanızın öyküsünü sizden okuyabilir miyiz?

1988 yılında İzmir Bölgesinde mümessil olarak işe başladım. 3 ay eğitim dönemimiz oldu. 1993 yılında bölge müdürü olarak Adana'ya atandım. İki yıl Adana'da çalıştım. 1994-1997 yılları arasında Sandoz'da bölge müdürlüğü yaptım. Novartis'in İzmir'deki ilk bölge müdürlerindenim. Çok kısa süre Novartis'te çalışabildim. 2003 yılında İzmir Novartis ihale gurubunda görev aldım. 2004-2005 yıllarında Novartis'in çalışma ortağı Novamed İlaç Firması'nda BM görevi yaptım. Novamed, Novartis'in bazı ilaçlarını çalışıyordu. Sandoz firmasında ziyaret realizasyon sıralamasında 3. olarak yöneticilerin dikkatini çektim. Lamisil anahtarlık tasarımı Basel'de yayınlanan bir dergide konu olmuştu. Eski para biçiminde anahtarlık. Antakya'da yerel bir sanatçıya bastırmıştım. Çalışma hayatında fark yaratmak önemlidir.

İzmir Devlet Hastanesi'nde nöroloji asistan odasında anlattığım Sirdalud hikâyemi anımsadıkça yüzümde bir gülümseme oluşur. Sirdalud yeni piyasaya verilmiş ve çok yoğun çalışıyorduk, çok da sık ziyaret ediyordum devlet hastanesindeki nöroloji kliniğini. "Nasıl ilacın adını anmadan anlatabilir, ilgi çekerim" düşüncesi beni "Sirdavud" hikâyesi yaratmaya götürdü. Nöroloji asistan odasına girdim, "Bugün size ilaç çalışsam, bir hikâye anlatsam dinler misiniz?" dediğimde ilgi odağı olmuştum. Başladım anlatmaya.

“Yıllar önce, Osmanlı zamanında, serhat boylarında yiğit mi yiğit akıncı beyi Davud Bey yaşarmış. Tüm sınır boylarında yiğitliği ve yardımseverliği, adaleti ile nam salmış. Aynı zamanda şifacıymış da otlarla ilaçlar hazırlar, dertlere derman olurmuş akıncı beyimiz. Bölgesinde iğne düşse haberi olurmuş. Bir gün bölgesinde, bir manastırda Rahibe Teresa’nın boynunun, belinin manastırın nemli ortamından tutulduğunu, romatizmasının, ağrıların olduğunu öğrenmiş ve çok üzülmüş. Teresa çok yardımsever, din, ırk gözetmeden bölgede tüm insanlara yardım eden merhametli bir rahibeymiş ve bu; bölgesinde iğne düşse haberi olan akıncı beyi Davud’un bilgisi dahilinde imiş. Akıncı beyi rahibenin sıkıntısını duyar duymaz tedavi otacı çıkını atının heybesine yükleyip, manastırın önüne atını dört nala sürerek tez elden varmış. Var gücüyle seslenmiş “Bre açın tez kapıyı. Ben geldim” diye gür sesi ile seslenmiş. Yardımsever Teresa hasta imiş, başrahip ve diğerleri korkarak kapıyı açıp, karşılamış Davud Bey’i. “Beni rahibe ile baş başa bırakın, ona derman olmaya geldim” demiş. Otacı çıkını ile odaya girip, kapıyı kapatmış. Havan sesleri, su sesleri, iniltieler gelmiş içeriden. Kapı açılmış ve yataktan kalkamayan rahibe, iyileşmiş, Davud’un arkasından çıkmış. Rahipler gözlerine inanamamışlar. Başrahip “Siz çok asil bir insansınız, bundan sonra sizin adınız “Sirdavud” demiş ve Sir unvanı vermişler akıncı beyimize.”

Doğrudan bir ilaç çalışması yapmamıştım. Sirdavud, kas gevşetici ilacımız Sirdalud’u çağırıştırıyordu, bir harf farkla. Ertesi gün, poliklinikte beni bir sürpriz bekliyordu. Doktor Hanım, “Hakan, reçeteye “Sirdavud” yazdım eczanede yokmuş” demez mi? Müthiş bir espriydi, gülüştük. Benim Sirdavud hikâyem İzmir Devlet Hastanesi’nde ve diğer kliniklerde de kulaktan kulağa duyulmuş. Beyin cerrahisine uğradığımda asistanlar, “Hakan, sen çok güzel hikâyeye anlatıyormuşsun, bize neden anlatmadın?” demezler mi? Onlara da anlattım. Diğer ilaçlar için de hikâyeler istediler, yazdım.

Koleksiyonerlik çocuk yıllarınızda mı başladı?

Çeşme ilçesinde deniz kabukları ile başladı koleksiyonerlik. 1960 ve 70’li yıllarda pul, para, peçete, sakızlardan çıkan futbolcu kartları her akranım gibi benim de ilgi alanlarımdı. İsmail dedemin senetlerindeki pulları yırtıp almam ve dedemin bana çok kızmasını hiç unutmuyorum. Neyse ki sorun olmamıştı. Yıllar içinde pul, para dışında gaz lambaları, Osmanlı porselen çekmece kulpları, bakır kaplar, çoban asaları, Sandoz, Ciba, Wander, Novartis koleksiyonuna evrildi. İzmir’de değerli koleksiyonerlerden oluşan Collection Club üyesiyim. Porselen çekmece dolap kulpları başlıklı söyleşim Gazete Duvar’da yayınlandı. Çeşitli sergilere katıldım. YKB kataloğunda Çoban Asaları makalem mevcut.

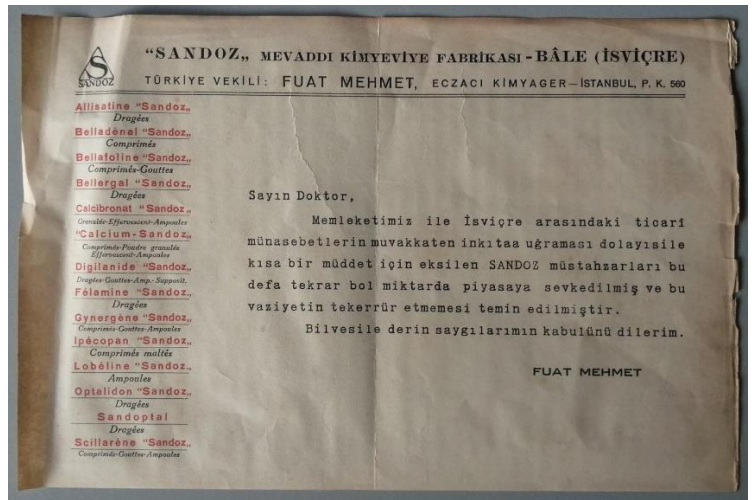
Sandoz ile ilgili koleksiyonunuzu detaylı ve konularına ayrıştırarak aktarabilir misiniz?

Koleksiyonum Sandoz ağırlıklı. Sandoz’un birleştiği Wander ilaç’ı da kapsıyor. Wander ürünleri bir dönem Sandoz ilaçları ile birlikte çalışılmış. Novartis bileşenleri; Ciba, Geigy. Bu firmaların mümessillik düzeyinde çalışmaları da dahil koleksiyonuma. Özetle Sandoz, Wander ağırlıklı olmak üzere Ciba, Geigy, Ciba-Geigy, Novartis firmaları ile ilgili her türlü malzemeyi topluyorum. Sandoz çalışanlarının oluşturduğu WhatsApp grubuna üyeyim. Sandoz’da kıdemli birçok üstadımız bu gruba üye. Bir tür yaşayan canlı Sandoz tarihi hepsi. İnanılmaz heyecan verici bilgilere ulaşıyorum. Sahafklar, bit pazarları, müzayedeler, gazete arşivleri, eski çalışma arkadaşlarım, farklı satış siteleri, eczaneler, materyal sağladığım kaynaklar.

Koleksiyonumdaki başlıklar: İlaçlar, ilaç kutuları Ziyaret dokümanları. Promosyon malzemeleri; kalem, bloknot, dosya, kalemlik, takvim, kaset, stikır, “açık-kapalı” eczane levhası, makas. Sandoz Kültür Yayınları serisi; Sandoz dergileri, sempozyum kitapçıkları, sponsor olunan kitaplar. Yurt dışı toplantı malzemeleri. Antetli kağıtlar. İlaç poşetleri. Kartvizitler. Yılbaşlarında verilen hediyeler. Siklus hediyeleri. Davetiyeler. Yılbaşı ve bayram kartları. Karton kutular. Zarflar. Takvimler. İlaç rehberleri, listeleri. Vademekum. Memento. Malzemelerin temini dışında, ulaşamadıklarımın görsellerini de fotoğraflayıp, arşivlemeye çalışıyorum. Sandoz WhatsApp grubumuz da bu konuda yardımcı oluyor. Gazete arşivlerinde Sandoz ilaçlarının piyasaya verilmiş tarihi kupürlerini de takip ediyorum, bu hususta Milliyet Gazetesi arşivi oldukça zengin.

Sandoz İlaç ile ilgili en eski doküman Türkiye Vekili Fuat Mehmet dönemine ait. Mirel Limited Şirketi., “Kimya” Ticaret ve Sanayi T.A.O. Sandoz İlaç Sanayii LTD. ŞTİ., Sandoz Ürünleri A.Ş., Sandoz İlaç San ve Tic. A.Ş.

Bu koleksiyonda sizi en heyecanlandıran nedir?

Sandoz firmasının Türkiye’de çok eski bir geçmişinin olmasını ve gelişimini belgelemek. Sandoz Kültür Yayınlarının ve doktorlara hediye ettiği tıp kitaplarının zenginliği heyecan verici.

İstanbul Ticaret Odası'nın Sandoz İlaç San. Ltd. Şti.'ne verdiği 1978 yılının başarılı ihracatçı madalyasını müzayededen temin ettiğimde çok heyecanlanmıştım, ama aynı zamanda bunun firma dışına çıkmış olmasından dolayı da çok üzülmüştüm. Değerlerimizin çok da korunmadığını düşünüyorum. Sıra dışı İsviçre baskısı bir kitapçık da beni heyecanlandırmıştı. Ön sayfada **"Bütün hazineler içinde en kıymetlisi fakat en kötü korunanı hangisidir?"**sorusu var. 3. sayfadaki yanıtı: **"Sağlık"**. 19. yüzyıl Avrupası'nda moda olan mücevher süslü hareketli otomat, sağlık cevabını veriyor.

Poffet çiftinin sanat duyarlılığı ve zamanın entelektüel dünyası ile yakınlığı Sandoz Kültür Yayınlarının zenginliğinde belirleyici olmuş. Novaris'in ilk döneminde de bu kültür bir dönem yaşatılabilmiş.

Sandoz'da çalışmış personelin firmalarına farklı bir sevgileri, sadakatları var. Güzin Hanım ve Doktor Poffet'nin bu ortamı oluşturmada rolleri çok büyük.

Güzin Hanım'ın Levent Fabrikadaki odası. Güzel ve sade bir oda idi. Duvarlardaki tuğlalar odaya sıcaklık verirdi. Güzin Hanım'ın arkasında Dr. Poffet. Dr. Bey'in yanında önlüklü fabrika müdürümüz Mehmet Türkyılmaz. Mehmet Bey'in odası da bizim odaya açılırdı. Sandoz Levent Fabrikanın bahçeye bakan üçüncü katında idik. Mehmet Bey ile de birlikte çalışırdık. Ben psikotrop maddelerin hesaplarını tutardım her ay, Mehmet Bey kontrol ederdi. Mehmet Bey'in yanında personel müdürümüz Aydın Akbıyık, onun yanında yardımcısı Nafiz Eren, arkada Sandoz Tohum müdürü Halit Tilki. Doktor Bey'in yanında arkada Bay Miloviç, Bay Miloviç'in önünde önlüklü kalite güvencesi müdürü Vural Barkın. Vural Bey'in yanında, en başta Erman Atasoy, o yıllarda İlaç Bölüm müdürü idi. Dr. Poffet emekli olunca Erman Bey CEO oldu ve Erman Bey ile birlikte uyum içinde çalıştık. Erman Bey'in arkasında Bay Pavlo Ditkovsky. Onun yanında Dr. Hüsamettin Canöztürk. O dönemin beyin takımı bir arada. Arşivinizde Dr. Altan Demirdere'nin de kutlama kartı var, ama bu fotoğrafta kendisi yok. Hepsi ile çalıştım. Sehpanın üzerinde Sandoz Yayınları paketli. Kahveler içilmiş. Yeni bir Sandoz Kültür Yayını eser basılmış, Güzin Hanım memnun. Fotoğrafı çeken Bay Belman olmalı. Fotoğraf okumasına bir örnek oldu.

Sizden sonra koleksiyonunuzun nasıl evrilmesini arzu edersiniz?

Koleksiyonumun sergilenme ve yayınlanma şansını bulmasını arzu ederim. Benden sonraki nesillerim devam ettirir mi, çok emin değilim.

Açıkçası şirket evlilikleri, ilaçların başka firmalara devri, firma yönetimlerinin sık sık değişimi bir koleksiyonun evrilmesi hususundaki zorluklar. Kendim için, mutlu olduğum için yaptığım bir koleksiyon. Bakalım zaman ne gösterecek?

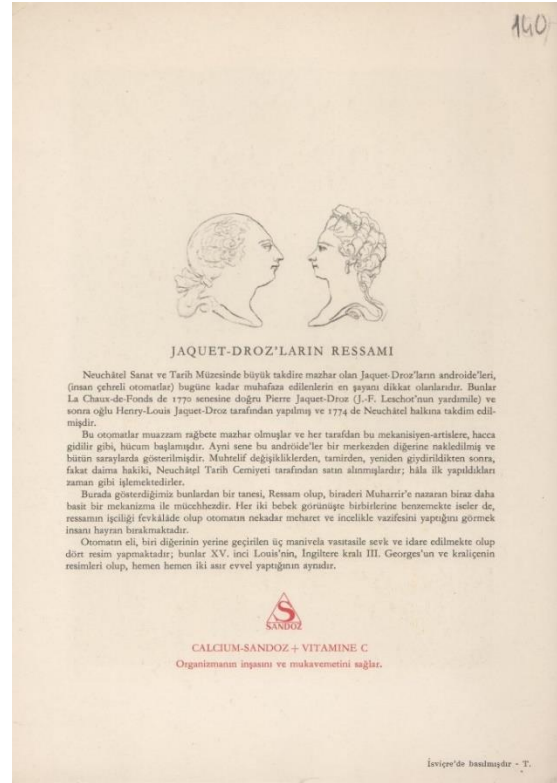
Sandoz koleksiyonum beni mutlu ediyor.

Novartis'in 10. yılı anısına basılacak kitap için tüm bölgelere malzeme temini için yazılar gönderilmiş, maalesef hiç doküman, materyal gelmemiş merkeze. Olur da 30. yılda birileri zengin koleksiyon ararlarsa, ben buradayım.

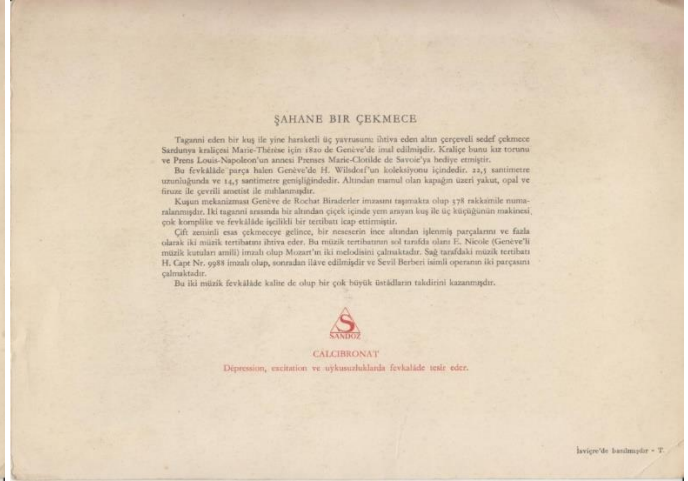
Novartis, Şirketimizin Tarihçesi

“**Johann Rudolf Geigy-Gemuseus (1733-1793)** “Her türlü materyal, kimyasal madde, boya ve ilaç” ticaretiyle faaliyet göstermek amacıyla 1758 yılında İsviçre’nin Basel kantonunda J.R. Geigy şirketini kurar. 1859 yılında **Alexander Clavel (1805-1873)**, İsviçre Basel’deki ipek boyama fabrikasında sentetik bir boya olan füksin üretimine başlar. **Kern & Sandoz** kimyasal madde firması 1886 yılında İsviçre Basel’de **Dr. Alfred Kern (1850-1893)** ve **Edouard Sandoz (1853-1928)** tarafından kurulur. Alizarin mavisi ve auroamin, firmanın ürettiği ilk boyalar olur. 1900 yılında Ciba ilk farmasötik ürünü olan Vioform adlı antiseptiği ve antiromatizmal bir ilaç olan Salen’i üretir. Burada 1914 yılında İsviçre Basel’de Ciba laboratuvarlarında gerçekleştirilen ilaç araştırmaları gösterilmektedir. 1917 yılına gelindiğinde Profesör Arthur Stoll, Sandoz bünyesinde bir ilaç departmanı oluşturur ve araştırmalara başlanır. Geigy Başkanı Louis von Planta ile CIBA Başkanı Robert Käppeli, Ciba-Geigy birleşmesi konusunda 1970 yılında el sıkışırlar. 1996 yılında Sandoz ile Ciba-Geigy firmalarının birleşmesiyle dünyanın en büyük sağlık firmalarından biri olan Novartis kurulur. Novartis 2002 yılında, genel merkezi ABD Massachusetts Cambridge’de bulunan Novartis Biyomedikal Araştırma Enstitülerini (NIBR) kurarak global araştırma ağını birleştirir ve güçlendirir. 2010 yılında Novartis, ABD Texas Fort Worth merkezli Alcon, Inc. firmasının çoğunluk hissesini satın alarak göz tedavileri alanında dünya lideri haline gelir. Novartis firmayı İlaç, Alcon (göz tedavileri) ve Sandoz (jenerik ilaçlar) olmak üzere üç ana bölüm haline getirmeye yönelik bir dizi işlem gerçekleştirir.” “Novartis, Şirketimizin Tarihçesi” bölümünden

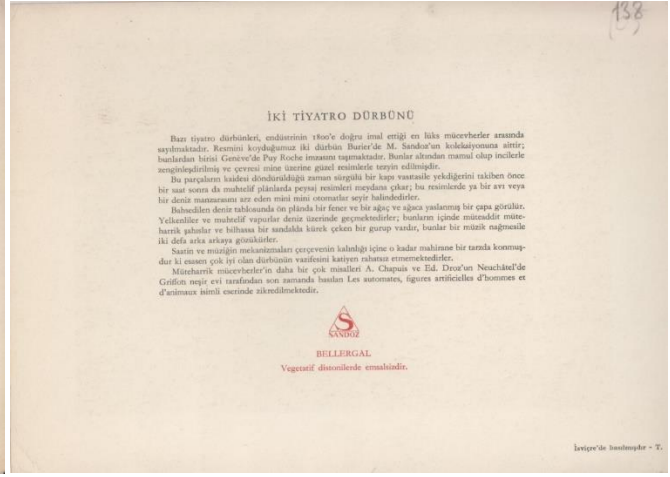
“**Edouard-Marcel Sandoz (21 Mart 1881 - 20 Mart 1971)**, İsviçreli hayvan heykeltıraş ve ressamdı. Sandoz, kimya ve daha sonra ilaç şirketi Sandoz'un kurucu ortağı olan girişimci **Édouard Constant Sandoz'un** oğlu ve yazar Maurice-Yves Sandoz'un erkek kardeşiydi . **1923'te Sandoz'un yönetim kuruluna katıldı; 1941'de Fransa'daki şirketin CEO'su görevini devraldı. 1928'de babasının ölümünden sonra Edouard Marcel, Lozan'daki taşra mülkü Le Denantou'yu miras alarak burayı bir atölyeye dönüştürdü.** 1920'lerde tiyatro sahneleri için bir ışık projeksiyon tekniği geliştirdi. 1935'te Freiburg'daki fotoğraf kağıdı üreticisi Tellko SA'nın kurucu ortaklarından biriydi. 1900'den 1903'e kadar Haute école d'arts appliques de Genève'de ve 1904'ten 1907'ye kadar Paris'teki École des Beaux-Arts'ta heykeltıraşlar Antonin Mercié ve Jean-Antoine Injalbert ile çalıştı. 1909'da Adèle Passavant'la evlendi ve 1910'da Paris'in Montparnasse bölgesine birlikte yerleşti. Sandoz 1800'e yakın heykel ve 200'ün üzerinde porselen model yarattı. İnsan figürleri yaratmanın yanı sıra, esas olarak hayvan heykeltıraşlığı yaptı ve objelerini taş, oniks, porselen, yarı değerli taşlar, bronz ve değerli metaller gibi malzemelerden yaptı.

Aralarında Soci  t   Nationale des Beaux-Arts'ın 1906 salonu ve Soci  t   des artistes Decorateurs'un 1911 salonunun da bulunduğu çok sayıda sergiye katıldı. Birinci Dünya Savaşı sırasında seramiğe yöneldi ve porselen   reticileri Haviland & Co. (Limoges), S  vres ve Langenthal için modeller tasarladı. Bazıları Art Nouveau'da, diğerleri Kübizm'den ödünç alınmış ve diğerleri Art Deco heykelt  ikleri olarak çok sayıda köşk figür yaptı. Metal figürleri çoğunlukla Susse Fr  res d  k  mhanesinde el iş  ili  ıyla yapılmıştır. Bir ressam olarak ağırlıklı olarak     ekleri ve manzaraları tasvir etti. 1921'de Kuzey Afrika'ya gitti ve broşür katlamak için sulu boyalar yaptı. 1933'te Soci  t   française des Animaliers'i (Fransız Hayvan Heykelt  raşları Derneği) kurdu. Eserlerini Paris 1937 Dünya Sergisi'nde Soci  t   des artistes dekorat  rlerin pavyonunda sergiledi. 1947'de Paris Acad  mie des Beaux-Arts'ın   yeli  ine seçildi . **1959'da Lozan   niversitesi ona jeoloji ve botanik alanında fahri doktora unvanı verdi.** Commander of the Legion of Honor ve Commander of the Ordre des Arts et des Lettres ile takdir edildi",

“1964 yılında kurulan Sandoz Aile Vakfı ,   zel bir İsviçre vakfıdır. Vakıf 1866'da Basel merkezli Sandoz (şimdi Novartis) şirketinin kurucusu olan   douard Constant Sandoz'un oğlu heykeltıraş   douard-Marcel Sandoz tarafından oluşturuldu. Amacı eğitim ve öğretimin, yüksek öğrenim ve araştırmanın çeşitli alanlarında, kültürel ve sosyal faaliyetlerde hayırsever faaliyetlerde bulunmaktır. Vakıf, ağırlıklı olarak İsviçre'de, Fondation Edouard et Maurice Sandoz (FEMS) ile sanatsal kültürün desteklenmesi ve teşvik edilmesi de dahil olmak üzere çeşitli alanlarda ve Parmigiani Fleurier ve Fleurier'deki Vaucher Manufacture'ın desteğiyle ekonomik olarak saatçilik sektöründe faaliyet göstermektedir. Altı otelle otelcilikte de faaliyet göstermektedir: biri Neuch  tel'de, biri Zermatt'ta ve dördü Lozan'da; Lozan'daki Beau-Rivage Sarayı, Lozan Sarayı ve Ch  teau d'Ouchy. Vakıf ayrıca Novartis ile ilaç endüstrisinin finansmanına ve desteğine ve baskı sektöründe Mont sur Lozan'daki grafik sanatlar şirketi Genoud ile Renens'deki PCL Presses Centrales, Yverdon-les-Bains'deki Imprimerie Cornaz, Aosta'daki (  talya) Musumeci ile teknoloji ve iletişimde yer almakta, yatırım politikasının teknolojik yenilik ve sürdürülebilir kalkınmaya yönelik olduğunu belirtiyor. 1965 yılında Sandoz Ailesi Vakfı, hedge fon yöneticisi Citco'ya önemli bir sermaye yatırımı yaptı. Edouard ve Maurice Sandoz Vakfı   d  l  ; 100.000 İsviçre Frangı tutarındaki bir hibe olan FEMS   d  l  , 1996'dan bu yana her yıl, yaratıcı projesi jüri tarafından seçilen bir sanatçıya veriliyor. Burs, heykel , edebiyat , müzik ve resim alanlarındaki projelere dönüşümlü olarak verilmektedir.”,

“**  douard Constant Sandoz (Eduard Sandoz)**, 28 Ekim 1853'te Basel'de doğdu. 9 Ocak 1928'de Lozan'da ; Le Locle ve Les Ponts-de-Martel'de ikamet etti. İsviçreli bir girişimci ve Chem'in kurucusuydu. Önde gelen ilaç   reticisi Sandoz'un geliştirildiği Kern & Sandoz fabrikasıdır. Sandoz, kumaş tüccarı Charles-Auguste Sandoz (1809–1883) ve Marie-Louise, kızlık soyadı Luya'nın (1812–1891) oğluydu. Dokuz kardeşi vardı. 1872'den itibaren Basel'deki Adolph E. Fischer-Sarasin ham ipek dükkanında ticari   ıraklık yaptı. 1878'de Paris'e gitti ve Saint-Denis'teki tekstil boyama firması Poirier & Dalsace'de çalıştı. 1880'de Saint-Quentin'li bir Fransız sanayicinin kızı olan Olympe, kızlık soyadı David (1855–1925) ile evlendi . İki oğulları oldu; Maurice-Yves (1892-1958) ve   douard-Marcel (1881-1971). 1880'de Basel'deki Durand & Guguenin kimya fabrikasına katıldı. 1886 yılında Sandoz, Dr. Alfred Kern (1850–1893) ile temel boyaların endüstriyel üretiminde uzmanlaşmış Chemische Fabrik Kern & Sandoz ortaklığını kurdu. Kern'in 1893'teki ölümünden sonra şirketi Sandoz & Cie Limited ortaklığı olarak yönetti. 1895 yılında anonim şirkete d  n  ş  t  r  len şirket tek başına yoluna devam etti. Sandoz, sentetik boya endüstrisinde   nc   olarak kabul edilmektedir. Oluşturulacak ilk boyalar alizarin mavisi ve auramindir.” Wikipedia'dan faydalanılmış, Sandoz Aile Vakfı incelenmiştir.

Édouard Constant Sandoz'un oğlu Édouard-Marcel Sandoz'a 1959'da Lozan Üniversitesi jeoloji ve botanik alanında fahri doktora unvanı vermiş. Botanik detayını arşivim için not aldım.

Édouard Constant Sandoz'un babası kumaş tüccarı imiş ve kendisi de gençliğinde tekstil boyama firmasında çalışmış. Bu detay ile de arşivimdeki Sandoz boyaları ile üretilen ipek eşarbım daha da değer kazandı.

“Hakan Sepici Sandoz Koleksiyonu” görsellerinlerinden kesitleri ve detayları, Sandoz'un kuruluş özeti, kurucularının antika ve sanat bağını kısaca aktarmaya gayret ettiğimiz, geleceğe kaynak olacak değerdeki bu röportajımız, RE Books Arts Kitaplığı pdf Kitaplar - İnceleme - Araştırma ve Röportaj bölümüne kayıtlı olacak ve gelecek kuşaklara bir belge olarak aktarılacak. Bu yöntemim şu açıdan da önemli; tüm röportajlar birleştiğinde çok kıymetli bir sosyal tarihi de geniş yelpazede yansıtmış olacak. Koleksiyoner Hakan Sepici Bey'e çabalarına, hizmetlerine teşekkür ederim.